

4. Моисеев А.М. Програмно-целевое управление развитием образования / А.М. Моисеев. – М.: Пед.общ-во России, 1999. – С.21-22.
5. Новиков Д.А. Управление проектами: организационные механизмы / Д.А. Новиков. – М.: ПМСОФТ, 2007. – 140 с.

УДК 378.011.3:378.015.31:502/504-051

**ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ**

Міненко Г.М., Буряк О.О.

*відокремлений підрозділ «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка»*

У статті розглянуто особливості екологічного виховання студентів як одного з пріоритетних напрямів соціально-гуманітарної роботи, що має вагоме значення в професійному становленні майбутніх учителів.

Ключові слова: екологічне виховання, професійна компетентність, майбутній учитель.

**ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ
УЧИТЕЛЕЙ**

Миненко Г.Н., Буряк Е.А.

В статье рассмотрены особенности экологического воспитания студентов как одного из приоритетных направлений социально-гуманитарной работы, имеющего весомое значение в профессиональном становлении будущих учителей.

Ключевые слова: экологическое воспитание, профессиональная компетентность, будущий учитель.

ENVIRONMENTAL EDUCATION AS A CONDITION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE FUTURE TEACHERS

Minenko G.M., Buryak O.O.

The article deals with the peculiarities of the ecological education of students as one of the priority directions of social-humanitarian work, that is of great importance in the professional formation of future teachers.

Key words: ecological education, professional competence, future teacher.

Сучасна екологічна ситуація є досить унікальна, оскільки більшою стала інтенсивність і змінилась сама суть впливу людини на природне середовище. Це призвело до того, що виникла реальна загроза порушення рівноваги в навколишньому природному середовищі внаслідок діяльності людини. Саме тому формування екологічної культури, гармонійних відносин людини й природи посідає нині в Україні особливе місце. Чорнобильська катастрофа, високий рівень радіаційної, хімічної забрудненості довкілля призвели до поширення захворюваності та смертності населення, скорочення тривалості життя, втрати величезної площі сільськогосподарських угідь, зникнення окремих класів, родів та численних видів рослин і тварин тощо, тому ставлення людини до природи розглядається як важлива громадянська характеристика особистості.

Шлях до високої культури лежить крізь екологічну освіту, що на порозі третього тисячоліття стала необхідною складовою гармонійного, екологічно-безпечного розвитку. Підготовка громадян із високим рівнем екологічних знань, екологічної свідомості й культури на основі критеріїв оцінювання взаємовідносин людського суспільства та природи, має стати одним із головних важелів у розв'язанні надзвичайно гострих екологічних і соціально-економічних проблем сучасної України.

Проблема екологічного виховання віднаходить своє відображення в працях таких науковців, як Ю. Бабанський, Г. Білявський, Л. Біляєва, Н. Лисенко, Т. Шамова. Питання формування відповідального ставлення молоді до проблем навколишнього середовища вивчали такі вчені, як О. Біда, В. Вербицький, Н. Пустовіт.

Метою статті є розкриття особливостей екологічного виховання студентів як одного з пріоритетних напрямів соціально-гуманітарної роботи, що має вагоме значення в професійному становленні майбутніх учителів.

Екологічна освіта як цілісне культурологічне явище, що охоплює процеси навчання, виховання, розвитку особистості, має спрямовуватися на формування екологічної культури як складової системи національного та громадянського виховання всіх верств населення України.

Екологічне виховання – це сукупність культурних, соціальних і виховних заходів, що впливають на відчуття, свідомість і погляди людей та спрямовані на підвищення рівня екологічних знань і культури у студентів із метою подолання у них споживацького ставлення до природи, розвитку почуття дбайливого ставлення до неї та усвідомлення суспільством небезпеки глобальної екологічної катастрофи, що наближається [1, с. 169]. Одним із базових моральних завдань, що стоять перед вихователями й викладачами, є виховання любові дитини до Вітчизни, і, як результат, розвиток бережливого ставлення до рідної природи.

Сучасна молодь вступає в життя в епоху не тільки бурхливого розвитку науки й техніки, а й негативних наслідків науково-технічної революції та демографічного вибуху. Дедалі більше забруднення атмосфери, гідросфери та літосфери, накопичення величезних об'ємів відходів людської діяльності при одночасному виснаженні майже всіх видів природних ресурсів призвели до розвитку екологічної кризи. Екологічні проблеми належать до найболючіших і глобальних проблем сучасності. Природа жорстоко карає людину за споживацьке ставлення до себе, забруднення довкілля, нерозумний егоїзм. Людству потрібні нова філософія життя, висока екологічна культура і свідомість.

Основною метою екологічного виховання є формування екологічної свідомості й культури особистості, усвідомлення себе часткою природи, гармонізація відносин у системі «людина–суспільство–природа», формування навичок, екологічного мислення, що ґрунтуються на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності.

Основними завданнями екологічного виховання є:

- накопичення екологічних знань та їх усвідомлення;
- прищеплення любові до природи, бажання берегти та примножувати її;

– формування навичок і вмінь діяльності в природі [2, с. 3].

Саме на вчителя, вихователя покладена велика робота – прищеплювати любов до природи, бажання захищати та примножувати її багатства. Тож, у нашому навчальному закладі екологічне виховання – один з пріоритетних напрямів соціально-гуманітарної роботи, що має вагоме значення в професійному становленні майбутнього вчителя.

Екологічним вихованням маємо на меті не лише озброєння студентів новими екологічними знаннями, а й формування екологічно компетентної особистості, тобто такої, яка здатна, реалізуючи здобуті знання, сформовані цінностями й досвідом, приймати виважені екологічно доцільні рішення в життєвих ситуаціях.

Для формування екологічної компетентності майбутніх учителів у Лисичанському педагогічному коледжі традиційно щорічно проводиться акція «День Землі», метою якої є формування екологічної свідомості студентів, залучення молоді до поліпшення стану довкілля, активізація участі молоді в Усеукраїнських масових заходах: «Зелений паросток майбутнього», «Посади сад», «Весняна толока з озеленення та благоустрою», відродження традиційного для українського народу шанобливого ставлення до природи.

На заходах, що проводяться в рамках екологічної акції, обговорюються проблеми століття, розкриваються причини їх виникнення, аналізуються пагубні наслідки екологічних проблем сьогодення, підкреслюється необхідність невідкладних дій людства задля збереження довкілля. Така діяльність надає нам можливість формувати екологічну свідомість, екологічну культуру майбутнього вчителя й вихователя.

У нашому навчальному закладі протягом акції «День Землі» проводяться цікаві заходи: відкриття акції «День Землі»; озеленення території коледжу; цикл інформаційно-просвітницьких годин із проблем охорони довкілля (наприклад, «У відповіді перед майбутнім», «Живіть у гармонії з природою», «Чорнобиль: події та тривоги», «Екологія природи починається з екології душі»); огляд-конкурс між академічними групами на кращу ділянку; захист творчо-пошукових робіт на екологічну тематику в рамках Днів науки; конкурс мультимедійних презентацій екологічної тематики.

Окрім цього, з метою екологічного виховання молоді в Лисичанському педагогічному коледжі організовано діяльність екологічної

стежини, що сприяє формуванню екологічної культури студента педагогічного ВНЗ, пропагуванню та проведенню природоохоронних заходів, прищепленню дбайливого ставлення молоді до об'єктів живої природи. Діяльність екологічної стежини спрямована на навчально-виховну, дослідну, природоохоронну та краєзнавчу роботу. Студенти залучені до роботи екологічної стежини, займаються дослідженням таких проблем: вивчення фізико-географічних особливостей місцевості, природи рідного краю; участь в організації та проведенні екологічних конкурсів та акцій; організація екскурсій видатними місцями рідного краю; експериментальні дослідження на зупинках екологічної стежини; науково-дослідна, пошукова робота з екологічних проблем сьогодення; організація та проведення екологічного моніторингу стану навколишнього природного середовища.

Отже, завдяки зазначеним видам позанавчальної роботи в майбутнього вчителя формується ціннісне ставлення до навколишнього природного середовища на основі знання законів природи, відповідно до логіки природних процесів. Адже, кожен учитель повинен цілеспрямовано виховувати екологічно грамотних і відповідальних людей. Відповідно й сам учитель повинен мати погляди й переконання щодо гармонійної єдності людини й природи.

Отже, екологічне виховання студентів педагогічного коледжу – один із пріоритетних напрямів соціально-гуманітарної роботи, що формує екологічний світогляд майбутнього фахівця в процесі цілеспрямованого педагогічного впливу на засвоєння ним знань і розвиток поглядів, переконань, активної екологічної позиції, що спрямовують діяльність майбутнього вчителя на природоохоронну роботу.

Екологічне виховання студентської молоді здійснюється в навчально-виховному процесі ВНЗ завдяки запровадженню різних методів. У статті розкрито особливості виховного процесу у формуванні екологічної культури майбутніх учителів. Дослідження проблеми екологічного виховання студентів потребує опису методики формування екологічної свідомості майбутніх учителів у навчальному процесі.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Юрченко Л.І. Екологічні аспекти морального-етичного виховання / Л.І. Юрченко // Концептуальні засади модернізації системи освіти в